

Naša družina in mladina

Ali smo v Celju storili dovolj za vzgojo staršev

Kot mnogokje, doraščajo tudi v Celju otroci v najrazličnejših pogojih oskrbe in vzgoje. Nihče nima približno točnega vpogleda v vse stopnje in načine oskrbe ter vzgoje otrok v Celju. Večina se zadovoljuje s splošnimi ugotovitvami in navodili na kakem predavanju ali na roditeljskem sestanku. Do podrobnosti teh vprašanj in do stvarnih situacij vzgoje po naših družinah ne prihajamo mnogo, saj vsakega zavzema in zaposluje predvsem njegova lastna družina, lastni otroci, čemu potem še spoznatni vzgojne prilike pri sosedih in drugod. V spoznanju in vršenju vzgoje kot družbene naloge, kot pomembne dolžnosti vseh staršev, je obsežna najprimernejša tudi vzgoja v vsaki posamezni družini. Dogodek, ki me je prepričal, da je dolžnost vseh prebivalcev Celja, da se zanimajo za vzgojo vseh v Celju živčih otrok pa je bil ta-le:

Ko sem se nekega popoldneva v mesecu oktobru vračal proti domu, je šla malo pred menoj tročlanska družina. Mož, oče 35 let, še čedno opravljen, je bil očividno nekoliko vinjen, njegova žena in glede tega zaostajala. Za rok je vodil triletno Anico. Mimogrede se je dekletke spotaknilo ob petletno Marico, ki se je igrala ob robu ceste. Marica je vzključila »Hopala!« in se hotela igrati dalje. Sedaj pa je posegel vmes oče s svojo razsodnostjo in vzgojno modrostjo, ki se je v taki izdaji nikakor nisem nadejal. Petletni Marici pravi: »Tih bodi!« Anici ob sebi pravi: »Reci: Tih bodi!« Anica izvrši to očetovo zapoved, a neizkušena Marica se zagovarja: »Saj nisem nič rekla!« Oče takoj stopnjuje napetost dialoga z nadaljnjimi navodili Anici: »Reci smrkliji: Bodi tiho, če ne ti bom dala po gobcu!« Triletna Anica to dobesedno ponovi. Vzgladna ubogljivost Anice navduši očeta še za nadaljnja navodila: »Reci: Kršenduš, te bom vsekala!« Deklica z nežnim glaskom dovolj razločno ponovi: »Kršenduš, te bom vsekala!« Očetu so še ne zadostuje. Njegovo nezdravo custvovanje in njegovi nekritični možgani svetujejo Anici dalje: »Reci: Drži gobec, če ne te bom vsekala po (uporabil je pri nas neobičajno psovko, onemogoča vsak dostojen odnos do sočloveka). Anica se sicer ni mogla zavdati vsega, kar ji je oče naročil, vendar je njen tanki glasek poslal tudi to psovko proti nikomur nič hudega želeči Marici. Ko so izzvenile iz njenih ust besede neprimerne psovke: »Drži

gobec, če ne te bom vsekala po« je oče doživljal višek radosti in veselja nad sposobnostmi svoje hčerke, ki že tako majhna govori tako zelo pogumno. Tudi žena-mati je bila zadovoljna, saj otrok že sedaj kaže, da se bo znal v življenju postaviti in se uveljavljati. Nič ni očetu nasprotovala, ampak je bila vesela moževše sposobnosti »vzganjanja«.

Petletna Marica je ostala ob pločniku vznemirjena in osramočena. Triletna Anica se je prijetno ogrela v očetovem naročju. Bila je od očeta deležna polnega priznanja za svoje »junake« odgovore. Velikemu notranjemu zadovoljstvu ob »velikih in lepih sposobnostih« svojega otroka je oče dajal zunanega izraza za nežnosti in poljubi, ki so ga čustveno povsem sprostiti in osrečevali malo Anico. Za nagrado je oče Anico dalje nesel.

Marici ni bilo več do igranja. Šla je povešene glave domov. Ob takim dogodku se tudi v nas oglašajo mnoge ugotovitve in vprašanja.

Takle mož ne spoštuje soljudi, niti otrok. Nobena kletvica mu ni prehuda in nobena umevaljoča misel usmerjena k drugemu otroku. O pogumu in vzgoji k pogumnosti ima povsem nepravilno stališče, ki ga že ob takih malih prijetljajih privzgaja lastnemu otroku. Ne pozna in ne ceni kulturnih odnosov med otroki. Ne pozna pomena in vrednot lepega sožitja z ljudmi in otroki svoje okolice. Zgrešenosti in nizkotnosti svojih stališč in postopkov se niti ne zaveda, še manj njihove škodljivosti za družbo. Ali ni potreben temeljite vzgoje?

Kje se je oče navzel take vzgojne »modrosti«? Zakaj mati nima boljših nazorov o vzgoji? Kakšna bo po značaju in vedenju Anica, ko ji bo 10, 15, 20 ali več let? Ali se s takim ravnanjem očeta ne kvari tudi sicer dobra Marica in mnogi drugi otroci? Ali bi pustili svojega otroka, ne samo svojega, ampak katerega koli otroka v družbo Anice, ko bo ob takih domači vzgoji dozorela za skupne igre, učenja in skupno delo? Ali se je kdo pri nas za vzroke pomanjkljive vzgoje v mnogih družinah že natančneje zanimal? Kakšna je izobrazba naših staršev za vzgojo otrok? Kje jo lahko dobe?

V Celju še nimamo delovnega načrta za spoznavanje vzgojnih prilik otrok v družinah, niti ne izboljšujemo dovolj sistematično in postopno vzgoje v vseh družinah. Šiv.

Nudimo pomoč bolnikom na domu

Skrb ljudske oblasti za zdravstveno in socialno zaščito naših delovnih ljudi se kaže povsod, saj se ta skrb bistveno razlikuje od stanja v predaprilski Jugoslaviji. Za zdravstveno službo izdajamo letno zneske, za katere se tuji opazovalci, ki prihajajo k nam na obisk, upravičeno čudijo in izražajo dvom, ali bo naše gospodarstvo zmoglo tudi v bodoče takšna finančna bremena. Prav tako je s socialno zaščito. Toda kdor se hoče poglobiti v ves sistem naše zdravstvene in socialne zaščite, bo kmalu spoznal, da so kljub trenutnim pomanjkljivostim podani vsi pogoji za to, da se bo stanje v tem pogledu vedno bolj urejevalo, za kar nam je najboljši porok samoupravljanje tudi v tej panogi naše družbene dejavnosti.

Število prebivalstva našega mesta in okolice se je v primerjavi s predvojnimi stanjem bistveno povečalo. Pomnožilo se je število industrijskega delavstva, kot važno gospodarsko, kulturno in politično središče pa je Celje navezalo nase tudi zelo daljno okolico. Vse to je narekovalo postopno izgradnjo celjske bolnišnice in drugih zdravstvenih objektov, ki v sedanjem stanju ne morejo zadostiti potrebam tako zelo širokega zaledja. Tudi naši domovi onemoglih so potrebni razširitve, saj ne morejo sprejeti vseh, ki so domske oskrbe neobhodno potrebni. Tu nastaja vprašanje, kako zadostiti potrebam tistih, ki so vezani zaradi bolezni ali onemoglosti na posteljo, pa njihovo stanje ni takšnega značaja, da bi mogli biti sprejeti v bolnišnico ali dom onemoglih. Mnogo je tudi primerov, da so bolniki kot rekonvalescenti — pa tudi zaradi prenapoljenosti v bolnišnici — poslani domov, kjer pa si sami ne morejo dosti pomagati in so potrebni nege tujih ljudi. V Celju izvajajo takšno prakso pripadnice bivših samostanov, toda v večini primerov so bolniki odvisni od njihove dobre volje, če so te ženske sploh voljne nuditi strokovno nego. Razen tega nimajo nikakršne stalne »tarife« in tako je pač bolnik, ki je nujno potreben tuje pomoči, izročena na njihovo milost ali nemilost tudi v pogledu plačila. Vemo celo za primer, da je neka taka »sestra« odklonila negovanje nekoga bolnika z motivacijo, da »komunističnega prağa ne prestopi«. Njena dvojna morala pa se kaže v tem, da istočasno prejema redno mesečno podporo od »komunistične« družbe in ji to

prav nič ne hoči v napoto. Seveda ne moremo trditi, da so vse bivše redovnice takšne. Med njimi so tudi poštene in poštenovalne negovalke, za katere bi bilo mnogo koristneje, če bi jih naša zdravstvena služba vključila v organizirano delo — z njihovim privoljenjem seveda. Na ta način bi obnemem razbremenili blagajno socialnega skrbstva, ki bi ta sredstva lahko drugje bolj koristno porabila.

V mislih imam ustanovitev nekakšne posredovalnice, ki bi po željah bolnikov razporejala negovalke na dom, tako da bi bile negovalke v delovnem razmerju s posredovalnico, s čimer bi preprečili anarhičnost in zagotovili poštene odnose do pomoči potrebnim. S tem pa ni rečeno, da bi morale imeti prav bivše redovnice »patent« na nego bolnikov. Koliko deklet in žena bi se lahko s kratkimi tečaji usposobilo za to delo in našlo koristno zaposlitev, ko morda medtem prejemale socialno ali brezposelno podporo!

Notranja organizacijska ureditev takšne posredovalnice je seveda stvar tistih, ki se na to razumejo in ki so poklicani tudi na tem polju zastaviti svoje moči. Vsekakor pa bi bilo vredno, da bi o tem pogledu razpravljala naša Zveza žena, ki bo gotovo smatrala za potrebno, da pretehta možnost prenašanja izkušenj ljubljanskih organizacij v tem pogledu. Morda bi ob vsem tem ne bilo odveč razmišljati o podobni ustanovi, kakršno so osnovali v Ljubljani pod imenom »Gospodinjski biro«.

Naša skrb za delovnega človeka — pa tudi za tistega, ki je že »odslužil« — mora biti vsehstranska. Socializem v naši domovini mora imeti potrjeno tudi v tem pogledu.

Obiskujte RESTAVRACIJO

»Na-Na«

kjer Vas v ljudo postrežemo s hladnimi in toplimi jedili, izvrstnimi vini in drugimi alkoholnimi in brezalkoholnimi pijačami

SVOJIM GOSTOM IN VSEM DELOVNIM LJUDEM ČESTITAMO K DNEVU REPUBLIKE

Ljubno v luči turizma

Kadarkoli potujem v Zg. Savinjsko dolino, se pred križpotjem v Radmirju vedno znova čudim pogledu in razgledu, ki ga nudi popotniku starodavni trg Ljubno. Mogočno južno pobočje Radehe se pne nad njim, naokoli pa se vrsti rajda gora, visokih nad 1500 m: Lanež (1931 m), ki ga štejemo še k Raduhi, Travnik (1637 m), Kamen (1695 m), Krneš, nato pa široki in zajetni svet Golt. Cisto blizu je Ter in Terske ali Tirske peči, 500 m nad Ljubnim izredno lepa razgledna točka sv. Primož (908 m), nad Radmirjem Hom, pogled proti Rogatcu, Lepenatki in Kranjski rebri pa zapira gozdno hribovje okoli Sv. Florjana. Trg stoji kakor trdnjava ob vhodu v kaleidoskop pokrajinskih lepot, posebnosti in mikavnosti savinjske debri od Ljubnice do Jezere v Matkovem kotu. Bizarna, slikovita je lega ob Savinji, ki tu že nima več značaja gorske bistrice, marveč je po globini in širini struge že pravcata reka. Pod trgov pridere v zeleno Savinjo črnkasta Ljubnica tam nekje izpod Raztok (ali Rastk, kakor pravijo Savinjanji), kjer se snideta Sopot, rejenec Jezernice, in Krumbah. Pozna se ji, da priteka iz vulkanskega območja v Smrekovcu. Iščem po spomenu kraje, ki sem jih v slovenski deželi našel po lepoti, slikovitosti in milini podobne Ljubnemu. Malo jih je in vsakteri od njih, bi se ne branil specifičnosti ljubenske pokrajine. Ni čudno, če se je Ljubno razmeroma zgodaj uveljavilo v mladem slovenskem tujskem prometu. Znane so bile naslednje gostilne in prenočišča: Petek, Atelšek, Papež. Papežu je obrtno dovoljenje posrejeval sam Kocbek,

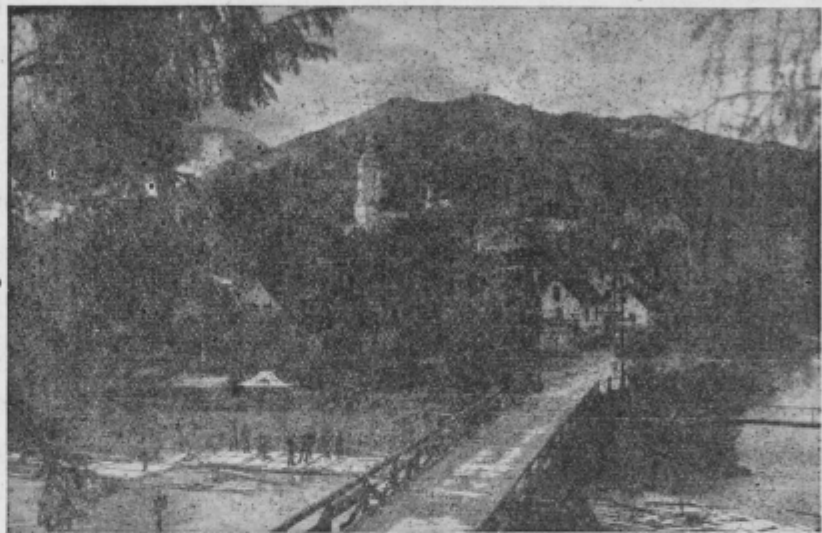
(12.000 kron). Po prvi svetovni vojni se je ustanovilo več železniških odborov za železniško progo Rečica na Paki-Mozirje-Radmirje-Gornji grad, a vse njihove prošnje so obležale v arhivih. Ali je bila gospodarska utemeljitev za to, da bi se stegnila »dolga roka industrije« (= železnica), prešibka? Najbrž ne.

Med vojno je bilo Ljubno prizorišče mnogih borb in važno oporišče IV. operativne cone. Tako je utrpelo posebno v svojem centru ob cesti precejšnje izgube. Uničena je bila tudi Petkova gostilna s prelepno teraso, raz katere je segal pogled preko ravnice na gole boke Tirske peči. V l. 1953 razvaline še vedno niso povsod odstranjene, kakor bi bilo treba in kakor se to povsod dela, kjer ljudje nimajo namena obnavljati na starih temeljih. Verjetno so bili vzroki za to, da se smisel za turizem v Ljubnem ni obnovil, prav tako socialno-ekonomske narave kakor po drugih krajih v Zg. Savinjski dolini. Nosilci turizma so bili nekdanji petičneži, ki so poskrbeli, da je tudi ta vir največje točil v njihov ribnik. Ljudska revolucija jim je spodmaknila rako, ni pa bilo dolga leta nikogar, ki bi bil turizem napeljal v korist socialističnega gospodarstva. Predlanskim šele se je ustanovilo Planinsko društvo, nato tudi Turistično društvo. Ne vem, koliko sta ti dve društvi pri delu povezani s krajevnimi občinskimi gospodarskimi in političnimi veljaki. Prav bi bilo, da bi uživali vso moralno in materialno podporo. V trgu ima sedež zadruga, ki razpolaga s precejšnjimi rezervami, saj je lani zgradila lepo smučko skakalnico, gotovo

ljubenskih činiteljev. Ureditve gostišč in prenočišč pa bo že bolj komplicirana, ker je v zvezi z izbero lokacije, z regulacijskim načrtom in s krajevnimi družbenim pulzom, pa tudi večje investicije bodo najbrže potrebne. Krajevno-turistično društvo na vse te stvari misli, kakor vem iz pogovorov s tov. Marovtom, vendar doslej ni naletelo na razumevanje, svojih sredstev pa seveda nima. Mreža gorskih postojank v okolici Ljubnega je takšna, da omogoča vrsto enodnevnih in dvodnevnih tur, poleti in pozimi. Preko Tera pod Medvedjakom in Belo pečjo ima turist kratko pot v Podgolte, preko Starih stanov idilično planinsko pot na Loko, kjer stoji Mozirska koča, preko Raztok na Kal in Romo. Pota so markirana in udobno nadelana. Enodnevne ture drže na Kamen, Krnes in seveda na Travnik, kjer bi se obneslo za zdaj manjše smučarsko zavetišče z idealnim vežbališčem za začetnike. Sosednje gornje-grajsko planinsko društvo je konec koncev le začelo graditi novo postojanko na Menini na bolj izbranim prostoru, kakor pa je stala predvojna planinska koča. Tudi koča na Loku, pol-druugo uru nad Dupljami, do kamor drži avtomobilska cesta, štejemo v planinsko-turistično območje Ljubnega. Ta omogoča dostop v kraljestvo Radehe in lepo zaključuje vrsto zanimivih izletov po planinah, košeninah, posekah in bogatih gozdovih od Ojstrga vrha do Mršiša in Javorja. Dopusnik, ki bi se odločil za Ljubno, ima lepo izbire za kak teden in dalj. Posebnost svoje vrste je hribovje okoli Sv. Florjana in Sv. Lenarta, svet, ki ga je predlanskim proučevala posebna ekipa celjskih znanstvenih delavcev in prinesla s seboj vrsto mikavnih izsledkov s področja folklore, filologije in iz zgodovine, ki pa še niso objavljeni. V Ljubnem naj bi se v bližnji prihodnosti organiziral lokalni turistični in planinski muzej za vso Zg. Savinjsko dolino. Muzeji te vrste so prav tako važni kakor drugi lokalni muzeji in vrše s svojimi nemimi pričami zgodovno gospodarsko, politično in kulturno nalogo. V Sloveniji jih še nimamo, čeprav o njih že več let govorimo. Tudi delo za tak centralni muzej v Ljubljani se še ni pričelo, ker odgovorne organizacije ne najdejo primernih delavcev, zvezano je pa to seveda tudi s stroški. Vso Slovenijo pa je prehitel Tolmin, ki je letos odprl lokalni planinski muzej za vso Zg. Soško dolino. Ljubno bi s takim muzejem idealno ponazorilo zgodovino odkrivanja Savinjskih Alp od 18. st. do Frischaufovih časov in do današnjih dni, rešilo pa bi tudi vrsto materiala iz zgodovine tujskega prometa v tej dolini. Muzej bi bil za utrjevanje domoznansva posebej pomemben. Ker ima Ljubno po vojni gimnazijo, torej pomemben prosvetni zavod, bi se delo za tako institucijo lahko navezalo kar na učiteljstvo, ki je za razvoj turizma in planinstva v teh krajih zares izredno zaslužno. (Kocbek, Zemljič.)

Cas hiti, pomniki nekdanjih časov so še tu, da so nam v oporo pri graditvi novega socialističnega turizma. Zato je prav, da pohitimo tudi mi.

T. O.

Ljubno ob Savinji

prvi in dolgoletni predsednik savinjske podružnice SPD, zavedajoč se, da morajo spriči zanemarjenih prometnih razmer v dolini planinci prevzemati tudi čisto turistične naloge. Pomembne gostilne so bile še pri Juvanju, Fluderniku, Podpečanu in Kolencu. V Ljubnem je živel in delalo Olepševalno in tujsko prometno društvo, pri Putniku v Celju in Mariboru pa so se dajale informacije. Prometne razmere v gornjegralskem okraju s posebnim ozirom na razvoj turizma v Savinjski dolini so bile dolga leta zanemarjene. Komaj 60 let bo preteklo to zimo, kar so zgradili cesto iz Luč v Solčavo. Od Luč do Ljubnega so cesto zgradili pred 53 leti, v Logarsko pa po zaslugi žalskih in savinjskih planincev pred dobrih 30 leti. Dolge so bile borbe za brzojav, telefon in poštni avto. (Logarska dolina še danes nima telefonske zveze!) Šele 30 let bo prihodnje leto, odkar vozi redno poštni avto iz Pake na Ljubno in Gornji grad. To pomeni, da je ljubenska pokrajina v prometno-turističnem pogledu pravzaprav še v embrionalnem stanju. Povedati je treba, da je letno jamstvo pri poštni direkciji prevzela savinjska podružnica SPD

športni objekt, ki ni med najbolj rentabilnimi. A to pomeni, da bo lahko zgradila še druge, ki bodo Ljubno lahko v kratkem času dvignili na sodobni, moderni nivo, visoko nad predvojni nivo.

Obe društvi imata vrsto važnih, lepih nalog v kraju samem in na področju, ki Ljubnemu neposredno pripada. Naravno kopalnišče v Savinji ne bo terjalo velikih investicij, a njega ureditev je gotovo prvenstvena naloga turističnih

Delovni kolektiv

Kladivarna Vitanje

čestita vsem delovnim ljudem k DNEVU REPUBLIKE
29. NOVEMBRU!

Tujega nočemo — svojega ne damo!

TOVARNA USNJA »KONUS« SLOV. KONJICE

USNJARNA
JERMENARNA
PIKERIJA

Telegrafski naslov: Konus Slov.
Konjice — Telefonska številka 1

Usnjarna:

VEGETABILNO * KROMNO IN KOMBINIRANO PODPLATNO
* ZGORNJE IN TEHNIČNO USNJE

Jermenarna:

VEGETABILNO * KROMNO IN KOMBINIRANO POGONSKO
JERMENJE VSEH VRST * V VSEH DIMENZIJAH IN SPECI-
ALNIH IZDELAVAH * ŠIVALNO JERMENJE IN SPECIALNE
ŠPORTNE VEZI

Pikerija:

TEKSTILNE UTENZILJE VSEH VRST ZA POTREBE TEKSTILNE
INDUSTRIJE

PREDSTAVNIŠTVO IN TRGOVINA:

V LJUBLJANI, GOSPOSVETSKA 2
V BEOGRADU, KNEZ MIHAJLOVA 47
V NOVEM SADU, RANKOVIČEVA 10

Vsem svojim sodelavcem, odjemalcem in delovnim kolektivom čestitamo k prazniku

USTANOVITVE NOVE JUGOSLAVIJE — 29. NOVEMBRU 1953